

Litt for lettvent fra fastlegen

Endre Osen Skjølberg
Fastlegen – Raushetsplikten
Molde: Hverdagshelter forlag, 2023
158 s.
ISBN 978-82-692506-1-9

Michael 2024; 21: 258–259
doi: 10.5617/michael.11448

Maksimal skår på legelisten.no og 192 pasienter på venteliste indikerer at Endre Osen Skjølberg gjør mye rett som fastlege. Hans andre bok er blitt en mulighet for oss alle til å se hva han gir sine 1300 pasienter på en daglig basis, og som leserne av Romsdals budstikke får ukentlig. Forfatteren har nemlig en fast spalte i lokalavisa der han kaster lys over det merkelige og vidunderlige i livet, som vi fastleger gjerne får et skråblikk på.

Etter en tid i nevrologi og nevrokirurgi, noen år på intensivavdeling og nå som fastlege er jeg ganske god til å formidle dårlige budskap. Likevel blir ikke dette enkelt: Denne boka bør man

etter min vurdering ikke bruke tid på.

Boka vil fange ulik interesse hos ulike kategorier lesere. Skjølbergs pasienter vil sikkert synes dette er stas, likeså deres pårørende og øvrige lesere av Romsdals budstikke. Den røde tråden i boka er nærmest en kjærlighetserklæring til kona, og for henne og familien må jo dette være hyggelig.

Jeg betviler ikke forfatterens intensjoner – lett folkeopplysning fra et fastlegekontor i enkel språklig drakt, krydret med mye humor og kjærlighet til kona. Boka er full av velmente råd og tips for et bekymringsløst liv. Dette

er gjenkjennelig for oss som jobber tett på folk i primærhelsetjenesten, der vi veileder våre pasienter etter beste evne. Forfatteren råder folk til å leve livet helt ut, ta ansvar for hvordan man har det og legge forventingslista lavt. Ingen tvil om at denne fastlegen har gode evner til innledende småprat, men i boka blir det rett og slett for mye spøk og fjas og for lite substans.

Boka er uten referanser. I kapittelet om den britiske kirurgen Robert Liston (1794–1847) blir omgangen med fakta for enkel. Liston var i preanestetisk tid kjent for sine kjappe amputasjoner, som den gang var essensielt for pasientenes overlevelse. Skjølberg fremstiller Liston som «den verste legen gjennom historien» (s. 80). Personlig ville jeg nok lett kunne finne sterkere aspiranter til en slik tittel. Liston var ifølge Wikipedia vel ansett for sin tid. Han ble den første professoren i kirurgi ved University College Hospital i London og var den første kirurgen i Europa som opererte en pasient i anestesi, 21. desember 1846.

Dette litt nonchalante forholdet til bakgrunnsjekk viser seg for eksempel også når Skjølberg er usikker på om kong Harald har livlege (s. 91).

Boka bidrar til litt folkeopplysning, som å godta seg selv som man er og stresse ned. Kapittelet om prostata vil kunne få noen menn til å stikke innom fastlegen for en sjekk. Det er bra.

I stedet for å hoppe på denne boka vil jeg heller anbefale å spørre ChatGTP 4: «Kan du lage et kapittel i en bok om noen enkle allmennmedisinske problemstillinger fra et fastlegekontor skrevet for folk flest? Gjerne med et humoristisk tilsnitt?» Og se der! Nå fikk du jammen noe å kose deg med i kveld også!

Jo-Endre Midtbu
potetsalat@gmail.com

Jo-Endre Midtbu er spesialist i allmennmedisin og i anesthesiologi og arbeider som fastlege ved Langnes legesenter i Tromsø.